

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatele: politické hnutí **Strakonická Veřejnost**, se sídlem Velké náměstí 142, Strakonice, proti odpůrci: **vláda**, se sídlem nábrž. E. Beneše 4, Praha 1, v řízení o návrhu na znovuoobnovení činnosti politického hnutí,

t a k t o :

- I. Návrh na znovuoobnovení činnosti politického hnutí Strakonická Veřejnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší správní soud obdržel dne 19. 9. 2013 návrh politického hnutí Strakonická Veřejnost (dále jen „navrhovatel“) na znovuoobnovení činnosti, jež mu byla k návrhu odpůrci pozastavena rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2013, č. j. Pst 12/2013 – 24. Z uvedeného rozsudku vyplývá, že důvodem pozastavení činnosti byla skutečnost, že navrhovatel opakovaně nesplnil povinnost předložit Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávy, a to za roky 2010 a 2011. Navrhovatel k tomu uvádí, že výroční finanční zprávy za roky 2010 a 2011, jakož i výroční finanční zprávu za rok 2012 dodatečně předložil Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky dne 19. 8. 2013. Z tohoto důvodu žádá, aby byla jeho činnost obnovena.

Při posouzení návrhu Nejvyšší správní soud vycházel z právních závěrů, které již dříve vyslovil v usnesení ze dne 29. 8. 2007, č. j. Obn 1/2006 - 11, publikovaném pod č. 1386/2007 Sb. NSS a v usnesení ze dne 17. 12. 2008, č. j. Pst 19/2007 - 56.

Podle § 14 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o politických stranách“), může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže jejich činnost je v rozporu s § 1 až 5, § 6 odst. 5 a § 17 až 19 téhož zákona nebo se stanovami.

Podle druhého odstavce téhož ustanovení mohou strana a hnutí při pozastavení činnosti činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu 1 roku. Trvají-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany pozastavena, podají orgány uvedené v § 15 tohoto zákona žalobu ve správním soudnictví na rozpuštění strany. Podle třetího odstavce téhož ustanovení, dojde-li ve stanovené lhůtě k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany a hnutí, rozhoduje o znovuoobnovení jejich činnosti na základě žaloby strany a hnutí soud ve správním soudnictví, s výjimkou znovuoobnovení činnosti pozastavené z důvodů uvedených v § 6 odst. 5 a § 18 odst. 1 a 2, kdy se činnost strany a hnutí považuje za řádně obnovenou dnem, kterým byla stanovená povinnost uznána za splněnou příslušným orgánem.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že citovanou zákonnou úpravu je nutno vyložit tak, aby byla plně respektována základní role politických stran a hnutí v ústavním systému ČR. Jak zdejší soud uvedl opakovaně ve své judikatuře (např. rozsudek ze dne 6. 4. 2005, č. j. Pst 2/2003 - 69, publikovaný pod č. 586/2005 Sb. NSS), politické strany a hnutí jsou korporace soukromého práva, jejichž základní funkcí je spojovat stát a společnost tím, že aktivizují a zapojují občany do správy veřejných záležitostí, a jejichž postavení je založeno na principech svobody, rovnosti a veřejnosti. Tyto funkce politických stran a hnutí se projevují zejména ve volebním procesu a stát proto musí respektovat jejich autonomii a chovat se vůči nim velmi zdrženlivě.

Na základě této úvahy je dále třeba dovodit, že politické strany a hnutí nemohou být při rozhodování o pozastavení jejich činnosti (resp. o jejich rozpuštění) vystaveny svévoli státních orgánů. Musí mít proto k dispozici dostatečné procesní prostředky, aby potenciální svévoli mohly účinně čelit. Přitom je zřejmé, že tyto prostředky ochrany musí nabídnout nezávislá a nestranná soudní moc (čl. 36 Listiny základních práv a svobod).

Pozastavení činnosti politické strany či hnutí představuje velmi razantní zásah do jejich činnosti. Podle § 14 odst. 2 zákona o politických stranách totiž platí, že při pozastavení činnosti mohou strana a hnutí činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k tomuto rozhodnutí soudu. Lhůtu jednoho roku, zakotvenou v citovaném ustanovení, pak je třeba vykládat jednak jako lhůtu, po kterou by nejpozději měly dotčená strana či dotčené hnutí napravit zjištěné nedostatky, a současně se jedná o lhůtu, před jejímž marným uplynutím nejsou vláda ani prezident oprávněni podat návrh na jejich rozpuštění. Funkci této lhůty lze proto vymezit jako motivační i ochrannou.

Pokud v této lhůtě dojde k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany či hnutí, dojde ke znovuoobnovení jejich činnosti dvojím způsobem: 1) rozhodnutím Nejvyššího správního soudu, pakliže byla činnost strany či hnutí shledána rozpornou s ustanoveními § 1 až 5, § 17 a § 19 zákona o politických stranách nebo se stanovami – v tomto případě rozhoduje soud o znovuoobnovení jejich činnosti, a to na návrh příslušné strany či příslušného hnutí (poznámka: zákon zde nepřesně hovoří o „žalobě“); 2) uznáním Ministerstvem vnitra anebo Poslaneckou sněmovnou, jestliže se jednalo o pozastavení činnosti z důvodů podle § 6 odst. 5 nebo podle § 18 odst. 1, 2 zákona o politických stranách. Ministerstvo vnitra zajišťuje kontrolu řádného ustavení orgánů strany či hnutí; úkolem Poslanecké sněmovny je zjistit, zda strana či hnutí dostaly svým

povinností zakotveným v § 18 zákona o politických stranách, tzn., zda řádně předložily výroční finanční zprávy.

V posuzované věci se jedná o případ, kdy byla činnost navrhovatele pozastavena pro porušení povinností vyplývajících z § 18 zákona o politických stranách. Příslušným orgánem, který je oprávněn o dodatečném splnění stanovené povinnosti rozhodnout, proto je výhradně Poslanecká sněmovna, nikoliv Nejvyšší správní soud, jehož kompetence je dána pro odlišné případy, zmíněné výše. V případě pozastavení činnosti z důvodu porušení § 18 zákona o politických stranách by měl proto navrhovatel postupovat tak, že vedle dodatečného předložení výročních finančních zpráv doručí Poslanecké sněmovně také návrh na znovuoobnovení jeho činnosti.

V podmínkách právního státu pak je pochopitelné, že o tomto návrhu musí být rozhodnuto, a to pozitivním či negativním způsobem. Pokud by Poslanecká sněmovna povinnost politické strany či hnutí shledala splněnou, dochází tím současně k obnovení jejich činnosti. V případě negativního rozhodnutí Poslanecké sněmovny se jedná o rozhodnutí správního úřadu zasahující do subjektivních veřejných práv politické strany či hnutí, přezkoumatelné v rámci správního soudnictví v režimu soudního řádu správního. Správnímu soudu tak přísluší oprávnění takového rozhodnutí Poslanecké sněmovny v případě jeho nezákonnosti zrušit a zavázat ji svým právním názorem (§ 78 odst. 5 s. ř. s.)

Konečně je vhodné se vyjádřit i k situaci, kdy by politická strana či hnutí sice Poslanecké sněmovně určitou dokumentaci předložily, nicméně Poslanecká sněmovna by se jí vůbec nezabývala a nikterak by nerozhodla. V tomto případě by soudní ochranu politické strany či hnutí představovala žaloba proti nečinnosti správního orgánu podle § 79 a násl. s. ř. s., na jejímž základě je správní soud oprávněn uložit správnímu orgánu (tzn. Poslanecké sněmovně) povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení a stanovit k tomu přiměřenou lhůtu.

Vycházeje z těchto úvah Nejvyšší správní soud uzavírá, že o návrhu na znovuoobnovení činnosti politického hnutí, jehož činnost byla pozastavena z důvodu uvedeného v § 18 zákona o politických stranách, nepřísluší rozhodovat Nejvyššímu správnímu soudu, ale výhradně Poslanecké sněmovně. Poslanecká sněmovna je povinna po doložení výročních finančních zpráv navrhovatelem o tomto návrhu rozhodnout. Pokud by její rozhodnutí bylo negativní, případně pokud by se návrhem nezabývala a nerozhodla vůbec, byl by k řízení o žalobě proti takovému správnímu rozhodnutí, resp. proti nečinnosti správního orgánu, příslušný krajský soud (Městský soud v Praze). Jak již bylo řečeno, Nejvyšší správní soud je ve smyslu § 95 s. ř. s. příslušný k řízení o návrhu na znovuoobnovení činnosti politické strany nebo politického hnutí jen v případě, kdy činnost strany či hnutí byla shledána rozpornou s § 1 až 5, § 17 a § 19 zákona o politických stranách nebo se stanovami. O takový případ však v posuzované věci, jak již bylo uvedeno, nejde. Rozhodovací pravomoc Nejvyššího správního soudu by tudíž v dané věci přicházela v úvahu až v případě kasační stížnosti podané proti rozhodnutí Městského soudu v Praze.

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud návrh na znovuoobnovení činnosti navrhovatele odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť není orgánem věcně příslušným k projednání takového návrhu, což je neodstranitelný nedostatek podmínky řízení.

O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 26. září 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu